

Sagbladet

VÅRT FOKUS - FOREDLING AV TRE

MEDLEMSBLAD NORSK BYGDESAGFORENING ÅRGANG 33, NR. 1. 2022. ISSN 1890-3630

Blide deltakarar på sorteringskurs på Løten no i mars.

*Aukande bruk av tre i
landbruksbygg.*

INNHOOLD

- Frisk satsing på Susendal Bygdesag AS.....s. 4-6
- Rettleiar for klimasmarte landbruksbygg .....s. 9-10
- Rennebu Sag og Trekultur AS .....s. 11-12
- Foreninga med fleire fullteikna kurs 1. halvår .....s. 13
- Velkommen til årsmøtehelg i Orkanger .....s. 14-15

www.sag.no

Sagbladet er eit medlemsblad for Norsk Bygdesagforening og blir utgjeve med 4 nummer i 2022. Bladabonementet kostar kr 600 pr. år. For fleire abonement til same adressat betalet kr 300 pr. år/blad. Medlemsbladet er inkludert i medlemskontingenten. Ta kontakt med redaktør om du ønskjer abonement eller evt. medlemskap i foreininga. Opplag 400.

Redaksjon avslutta 28.02.22

Ansvarleg redaktør:
Inger-Marie Svingseset
Tlf.: 918 86 113
e-post: admin@sag.no

Designmal og lay-out:
Forglemmegei Reklamebyrå,
Brugata 1, 2500 Tynset
Tlf.: 971 89 996
e-post: cathrin@fmereklame.no
www.fmereklame.no

Trykk: TS Trykk AS

Utgjevingar 2022

NR.:	Materiellfrist	Utgjeving
Nr. 1	10. feb.	25. feb.
Nr. 2	20.mai	10.juni.
Nr. 3	12.sept.	8.okt.
Nr. 4	1.des.	20.des.

Priser på annonsering i Sagbladet:
Heilside (178x238mm) kr. 3.860,-
Bakside (178x238mm) kr. 4.300,-
1/2 side (178x118mm) kr. 2.425,-
1/4 side (84x118mm) kr. 1.600,-
1/8 side (114x49mm) kr. 1.100,-
Prisane er eks mva.
Vi er fleksible på størrelseane.

Rabattordningar: Ved bestilling av innrykk i alle utgåver i 2022 får du 10% rabatt. Ved bestilling av 4 påfølgande innrykk vil annonsør også bli presentert på attraktiv plass i Leverandørguiden på nest siste side i bladet.

Framsidedfoto:
Kursdeltakarane på Løten Bygdesag
Foto: Hans Grøndahl

Norsk Bygdesagforening vart stifta i 1987. Foreininga har ca. 220 medlemmar pr. 01.01.2022.. Medlemskontingenten er gradert etter lønnsutgifter:
Under 500.000 = 2 950 pr. år.
Mellom 500.000 og 1 mill. = 3 750 pr. år.
Over 1 mill. = 5 250 pr. år.
Første medlemsår gir vi 50% rabatt.
Det er også høve å tinge interesse-medlemsskap til kr. 950,- (Dette inkl. informasjon og medlemsblad).

ADMINISTRASJON

Inger-Marie Svingseset,
dagleg leiar
Tlf. 918 86 113
admin@sag.no

Ragnhild Lunde,
prosjektmedarbeider
Tlf. 918 86 113
ragnhild@sag.no

STYRET

Ivar Grøndahl,
Adr: Chausseen 737
2340 Løten
Tlf: 995 46 567
iv-groen@online.no

Rune Skjørestad,
styremedlem
Pb. 39, 4395 Hommersåk
Tlf. 907 99 053
post@riskasag.no

Olaf Dybvad
styremedlem
Dyvasvegen 454
7517 Hell
Tlf. 911 45 773
olddybvad@online.no

Ole Jegleim,
styremedlem
Rotneimvegen 685,
3550 Gol
Tlf. 908 29 766
jegleim@online.no

Kjartan Bergsvåg,
styremedlem
Fennavegen 15
5709 Voss
Tlf. 906 42 168
kbergsva@online.no

FYLKESKONTAKTER

Østfold
Johan Skammelsrud,
Sarpsborg, tlf. 906 54 395

Akershus
Roar Sørsgård, Hurdal, tlf. 909 96 273

Hedmark
Ivar Grøndahl, Løten, tlf. 62 59 00 05

Oppland
Per Arne Jostad, Snertingdal,
tlf. 61 18 14 15

Buskerud
Øyvind Wiger,
Vikersund, tlf. 416 42 731

Vestfold
Runar Bekkeseth,
Holmestrand, til. 33 05 16 12

Telemark
Asbjørn Roheim,
Bø i Telemark, tlf. 35 95 45 79

Agder
Jens Kristian Berglund,
Mosby, tlf. 450 39 404

Rogaland
Åsmund Bakka,
Suldalsosen, tlf. 905 23 907

Hordaland
Pål Solberg, Lonevåg, tlf. 952 11 103

Sogn og Fjordane
Jan Arild Vatnelid,
Straumsnes, tlf. 976 64 048

Møre og Romsdal
Herman Hervåg,
Sykkylven, tlf. 994 63 539

Sør-Trøndelag
Håvard Sunnset,
Korsvegen, tlf. 924 57 666

Nord-Trøndelag
Ottar Staberg, Utøy, tlf. 959 31 179

Nordland
Øystein Lyngmo,
Laukvik, tlf. 997 31 591

Troms
Arild Kulseng-Hansen,
Harstad, tlf. 947 89 350

Finnmark
Helge Molvig,
Vadsø, tlf. 454 72 526

Frå redaktørkrakken

Helsing Inger Marie Svingeset

Vi lever gode OL dagar i Stryn, og for idrettsinteresserte er dette dager som gir energi og mange gode stunder. Sagbruksbransjen har eg også stor tru på og vi har meir engasjement og forespørslar til foreininga enn på lang tid. Dette er superkjekt. Så har vi endeleg gjenopna landet og vi kan med godt samvit igjen arrangere kurs, fagsamlingar og årsmøte. Då kan vi gløyme 2 år med uvisse og glede oss over at vi har klart å berge foreininga gjennom ei vanskeleg tid.

Sagbladet denne gongen har blant anna stoff frå ei medlemsbedrift i Nordland som omorganiserer, investerer og rekrutterer.

Eigarane vil investere for å kunne tilsette 2 ungdomar og deretter sjølve trekke seg ut av drifta. Offensivt og framtidsretta.

I dag startar vi kurs i sortering av konstruksjonsvirke på Rennebu, der kurset er heilt fullteikna med 15 personar. Etterspørselen etter denne type kurs har eskalert voldsomt det siste året, og vi skal gjennomføre 4 stk. av denne kurstypen denne våren. Prisutvikling og tome trelastlager av standard trelast har på nytt gjort konstruksjonsmaterialar til eit aktuelt produkt også for dei små og mellomstore bruka.

Større grad av vidareforedling er det også mange som er engasjert med no, og fleire har fått seg høvel og andre spesialiserer seg på ulike typar overflatbehandling. Her er Rennebu Sag og Trekultur AS som er omtala i bladet, eit godt eksempel.

Til slutt vil eg oppmode alle om å delta på årsmøtet på Bårdshaug Herregård i Orkanger. Spesielt vil vi ønskje nye medlemmar som har kome til i løpet av koronatida velkomne.

Vi ser fram til å møtast.

Helsing
Inger Marie

Kjære sagvenner!

Hilsen Ivar Grøndabl

ENDELIG, nå ser det jammen ut til at samfunnet kan begynne å åpne opp igjen, og vi går mot normale tider. Det har vært tøffe tider for mange, og jeg er imponert over hvordan folket i Norge har stått i mot og taklet dette på en god måte. Sykefraværet pga. pandemien har vært en utfordring for mange og det koster samfunnet og bedriftene alt for mye penger!

Denne vinteren har skyhøye strømgeregninger vært og er utfordrende for mange, også blant våre medlemmer. Viktig nå at vi er våkne i kraftmarkedet og vurderer tilbydere opp mot hverandre, det kan også være greit å rett og slett innhente tilbud fra flere og sjekke bindingstiden!

Markedet for våre produkter ser heldigvis bra ut for de aller fleste, og det meldes om stor aktivitet blant

våre medlemmer. Det er varslet en ny prisøkning 1. april fra Moelven på 8-10 % pga. økte kostnader på innsatsfaktorer og stor etterspørsel på eksport. Viktig at også vi med små- og mellomstore bedrifter holder oss oppdatert på prisutviklingen og henger med.

Styret har bestemt at årsmøtet blir den 25.-27. mars i Orkanger, sett av helgen med en gang! Nå er vi rimeleg "sulteforet" på sosiale tiltak også, så eg håper vi ser mange av dere den week-enden. Administrasjonen jobber nå med opplegget rundt årsmøtet, og jeg er sikker på at de lager et interessant opplegg.

Gledelig at vi stort sett har fullbooket på våre kurs, det viser at behovet er stort, tusen takk til alle som bidrar med kursene. Det bidrar også

økonomisk i foreningen samtidig som det er viktig for våre medlemmer å øke kompetansen.

Det meldes også om at pga. høye priser på trelast så investeres det mye i små og mellomstore sager rundt omkring i landet, og det er gledelig. Vil oppfordre våre medlemmer til å drive litt "reklame" for Norsk Bygdesagforening og bidra til medlemsverving. Vi har klart å øke medlemsantallet litt, men har plass til mange flere!

Til slutt vil jeg ønske dere alle en fin tid fram til slutten av mars, da møtes vi i Orkanger!

Vennlig hilsen
Ivar Grøndabl

Susendal Bygdesag AS investerer 4,5 millioner i nytt sagbruk

I 2000 startet de fire bøndene Terje Daleng, Kay Bolstad, Bjørn Bråten og Tore Skundberg Susendal Bygdesag DA som tilleggsnæring til gardsdrifta. Terje Daleng forteller:

- Hattfjelldal er Nordlands største skogkommune, og det har vært bygdesager i generasjoner som nå ikke lenger er i drift. Derfor så vi behovet for å starte sagbruk. Vi hadde alle delvis tidligere arbeidet på ei bygdesag, så vi hadde en viss kunnskap og i tillegg god hjelp fra eldre generasjon. Underveis har vi deltatt på kurs i sortering av konstruksjonsvirke arrangert av Mosjøen og Omegn næringssselskap, drift av sagbruk gjennom Norsk Bygdesagforening og høvelkurs hos Logosol.

- Vi startet med ei Kara sag for traktordrift, og etter tre år kjøpte vi ny Kara Master med elektrisk drift, som de første årene ble drevet med diesellaggregat. Etter noen år med forhandlinger fikk vi tilbud fra Helgeland Kraft som gjorde at vi fikk innlagt 400V strømkabel til saga. Siden bygget vi lager for naturlig tørking av materialer, og i 2010 ble det kjøpt en Logosol høvel PH 260. Med denne produserer vi en del terrassebord, takbord og kledning i kjerneved av furu, spesielle paneler og lister som ikke finnes hos vanlig trelasthandel.

Bygningsmassen bestod av saghus, åpent tørkehus og trailerskap med høvel. Etersom saghuset ble for trangt og veldig værutsatt for å arbeide i, kom tankene etter hvert om å bygge en ny sag. I 2014 ble det studietur til Løten Bygdesag AS, som Leif Grøndahl med sin unike kompetanse på etablering og drift av sagbruk hadde bygd opp.

- Tegninger og kalkulasjoner til nytt sagbruket ble laget, men vi fikk «kalde føtter» og planene ble lagt på is da investeringene ble for store.

Det ble først fart i prosessen da Øyvind Nes i Hattfjelldal Vekst kom inn i bildet sammen med Kunnskapsparken Helgeland i et unikt samarbeid.

Fra venstre: Terje Daleng, Øyvind Nes og Kay Bolstad

Foto: Toril Risholm.

Høsten 2019 ble imidlertid planene tatt frem igjen, motivert av prosjekt og seminar om økt bruk av tre og trekonstruksjoner - arrangert av Hattfjelldal Vekst og Kunnskapsparken Helgeland

God drahjelp

Med god hjelp av disse til prosjektering og søknad til Innovasjon Norge, ble Susendal Bygdesag AS innvilget et investeringstilskudd på 1,3 mill kroner og utviklingstilskudd på kr 150.000. Samtidig ble Susendal Sag DA registrert som aksjeselskap med de 4 samme eierne som ved etableringen i år 2000, hver med en eierandel på 25%.

Prosjektet innebar en ny isolert hall på 450m² der den nye sagen – en Kara Master skulle monteres. Total er investeringen på nærmere 4,5 mill kroner. Med på finansieringen er også Hattfjelldal kommune og Sparebank 1 Helgeland som har innvilget lån på hhv. 1,5 mill og 800.000 kroner. I tillegg til egne midler og stor egeninnsats fra eierne.

Susendal Bygdesag AS kjøpte sagbruk av typen Kara Master, og det første sagbruket fra Kara levert med glidebenk.

Følgende utstyr er levert fra Kjosnes Maskin

Kara Master med følgende utrustning:

- Flisvifte
- Slipmaskin
- Elektrisk dreven hydraulikk
- Hydraulisk avkaster med hydraulisk støttehjul for hon
- Hydraulisk bakgutt med roterende griphjul + lengderetning
- Blokkautomat
- Hydraulisk stokkfeste
- Kjedetransportør for ukanta materialer
- Elektronisk stillmaskin m/over 100 forhåndsinnstilte dimensjoner
- Dragende ruller på stillmaskin
- Hydraulisk støttehjul for gjennomskjæring
- Toppsag

Tilleggsutstyr:

- Oppbygging av sag
- Kjedebane for saget virke - 4 kjeder 6 m lengde
- Tømmerbord - 4 kjeder 6 m lengde

Sagmesterens plass der han betjener sagens funksjoner, fra enstokksmater for innlegging av tømmer til sortering mellom hon og materialer med skillegrind.

Foto: Kjosnes Maskin.

Kara sin unike bakgutt flytter, roterer og løfter stokken etc. Kan flyttes i lengderetning for forskjellig tømmerlengde og forsvinner under benken når den ikke er i bruk. Stokkfestet legger seg ned til bordet når det ikke er i bruk. T.v. Kjedetransportør for ukanta materialer. Foto: Kjosnes Maskin.

Terje Daleng fortsetter:

- En vesentlig grunn for investeringen er at to av oss som driver saga i dag er pensjonister. Den tredje eieren har bygd ut og doblet melkeproduksjonen og den fjerde driver med kjøtt- og vedproduksjon. Vi har hittil vært 4 som jobbet deltid på saga, og produksjonen gikk for fullt til august i fjor, da det ble produksjonsstopp på grunn av rivning av det gamle sagbygget.

Vi tenker rekruttering, og at det nye sagbruket skal bli en attraktiv arbeidsplass. Noe den gamle saga neppe ville ha vært. Vi har utlyst 2 stillinger, og flere har vist interesse for sagbruket. 1. mars starter en ny medarbeider på 26 år opp i bedriften. Etter mange år som maskinfører i anleggsbransjen gleder han seg til å bli «sagfører». Han er tilsatt på heltid, og vi 4 eierne deler på en stilling. Vi må være 2 arbeidere for å utnytte kapasiteten på saga. I tillegg er vi i dialog med en som kan begynne i juni. Vi regner med å doble kapasiteten til rundt 2000 m³ i året på nysaga når vi er skikkelig i gang. På den gamle saga skar vi mellom 700 og 1000 m³.

Kay Bolstad, en av de fire gründerne, er pensjonist og fremdeles aktiv på saga. Her med den første tømmerstokken på den nye saga ved oppstart 10. februar i år. Foto: Privat.

Bygget er ferdig med unntak av utvendig kledning, saga av typen Kara Master med glidebenk er på plass, den første sagan som er levert fra Kara med glidebenk. I skrivende stund venter de på tømmerbord for

inntak, men vil starte opp med et provisorisk inntil dette er på plass. Første stokken ble skjært 10. februar, så produksjonen er nå i gang. Og gledelig er det at Susendal har mye i ordreboka og mange forespørslers. ▶

God tilgang på tømmer, men litt bekymret for fremtiden

- Tømmer kjøper vi gjennom Allskog, SB skog (Statskog) og noe direkte fra skogeier. Hittil har det gått bra med å få tømmer, men vi er litt bekymret for fremtiden. Statskog er den største grunneier i Hattfjell-dal og eier 89 % av utmarksarealet. De har ofte veldig store drifter som vanligvis tar ut flere tusen m³ om gangen, og det er begrenset hvor store mengder bygdesaga kan kjøpe inn. Vi ønsker oss mindre drifter litt oftere! Et samarbeid om dette med Allskog og Statskog hadde vært en fordel.

Fuller ordrebøker - uten markedsføring

- Etterspørselen har vært spesielt stor etter at koronaen brøt ut. Nå spør ikke kundene lenger om pris, men om vi kan levere. Eksempel er en kar fra Oslo som skulle ha spesialdimensjonerte og høvlede bord til færingen sin. Han var bare sjeleglad for at vi kunne sende det til ham, men vi prøver å ha et jordnært forhold til priser. Vi har noe leieskur, men dette har avtatt med årene.

Vi er hovedleverandør til den lokale bedriften Børgefjell Laft - en av Nord-Norges største produsenter av handlaftede tømmerbygg. Her leverer vi 6 og 8 toms grantømmer samt vanlige bygningsmaterialer. Størsteparten av produksjonen er likevel spesialdimensjoner til restaurering, som går til prosjekt utarbeidet av museene både på Helgeland og lenger nordover. Skogen i Hattfjell-dal har akkurat den kvaliteten kundene etterspør - rette og seintvoksende furu og gran. Trær som er 150 år og mer.

Riksantikvaren stiller som krav at det skal være maks 3 mm mellom årringene på restaureringmateriale, men mesteparten av materialet Susendal Bygdesag AS leverer er bedre - ofte under 1 mm mellom årringene!

Susendal Bygdesag AS ser optimistisk på framtida for sagbruket, og ønsker den unge «sagføreren» på 26 år velkommen til et nytt og moderne sagbruk i mars.

Det nye sagbygget mangler kledning, og har enn så lenge et provisorisk tømmerbord. Men produksjonen er allerede i gang. Foto: Privat.

LSAB er en komplett verktøyleverandør som tilbyr alle verktøyløsninger for treindustrien, inkludert slipetjenester og markedets tetteste turbiliste. Vårt tilbud for treindustrien inkluderer alt fra sagbruk til interiør, kjøkken, dører, vinduer, møbler, trapper og gulv etc. Vi har kompetanse på alle områder for å hjelpe deg til den beste løsningen som igjen vil gi et best mulig økonomisk resultat.

Jærbu med 40.000 i kvote bygger nytt fjøs i tre

Leif John Haugstad har bygd flunkande nytt fjøs på 800 kvadratmeter med eit budsjett på 4,1 millionar kroner. Fjøset skal betala seg sjølv, seier bonden.

Sjur Håland, Bondevennen.

Han og kona, Elin, tar med seg gamle tradisjonar og byggematerial inn i den nye tida. Med litt på kontoen på førehand, ekstra tilskot frå Innovasjon Norge og stor arbeidskapasitet i byggeperioden, meiner bonden frå Vigrestad at det fint lar seg gjere å betala fjøset med ei jerseybesetning, 40.000 liter i kvote og litt livdyrsal i tillegg.

Døgnet rundt

Strukturrasjonalisering, større einingar, dårleg lønsemd og kostnadsauke som set byggeprosjekt på vent, skapar for tida dei største landbruksoverskriftene. Det finst bønder som går sine egne vegar også på Jæren. Leif John er nøgd med å vera «liten». Han vil greia seg med det garden gir.

Nå manglar berre båsakilja i liggebåsane og litt anna småplukk før han kan slå i siste spikaren og flytta kyrne inn i fjøset. Byggeperioden har vore kort og hektisk. Bonden har gjort det meste sjølv, inkludert grunnarbeidet, med noko hjelp frå ein tømrrar i tillegg.

– Det har vore arbeid nærast døgnet rundt sidan femte april. Nå blir det godt å koma i mål, seier han. Det er Vold Landbruksbygg AS ved Kjell Vold, som har prosjektert bygget og vore med på rådgivings-sida under heile prosessen, medan Riska Sagbruk AS har levert tre-materialen til bygningen.

Svidd plank

Fjøset er plassert over den gamle driftsbygningen, som vart riven heilt ned. Under golvet er det rørekanalar og gjødselkjellar. Tre-materialen har fått ein heilt spesiell

Flytter inn: Elin og Leif John Haugstad er klar til å flytta inn jerseykyrne i nyfjøset etter ein svært hektisk byggeperiode med stor eigeninnsats.

finish gjennom brenning av overflata med open flamme. På utsida er materialen brent i heile fire omgangar for å få fram den spesielle strukturen og fargen i treet.

– I tillegg til den fine utsjånaden bidreg denne behandlinga til å konservera materialen, seier Kjell. Veggene er såkalla maskinlaft og består av høvla plank. Utvendige vegger er rein kjerneved.

– For å gjera bygget motstandsdyktig mot vêr og vind, forklarar Rune Skjørestad i Riska Sagbruk.

Grantak

Materialen i sutaket er breie bjelkar av grov gran. Sutaket er heile ti centimeter tjukt.

– Sutaket er ein del av ventilasjonen. Det gir frå seg fukt når det er tørt vêr og absorberer fukt når inneklimate er fuktig, seier Kjell. Ventilasjonen er med andre ord av den naturlege typen. Ut frå romvolumet og det avgrensa talet på dyr er det ikkje naudsynt med annan ventilasjon enn gjennom takhattane, som trekkjer lufta ut frå opne lufteglipar der veggene og taket møtast.

Søyler og innreiing er laga av eik. Over fôrrommet i eine enden, er det sjølvberande takstolar for å unngå søyler. I husdyrdelen er det tradisjonelle sperr med søyler.

Droppa roboten

Leif John har droppa både mjølkegrav og –robot. I staden har han pressa investeringskostnadane ned og heller bygd ei rekke med åtte Reime-båsar med fire Westfalia-mjølkeorgan som skal henga permanent og vaskast på staden etter kvar mjølking med integrerte vaskekoppar. Kyrne går i puljar frå lausdrifta til båsane i mjølkeavdelinga kor dei blir mjølka og får kraftfôr. Etter mjølking går turen tilbake til lausdrifta.

Kontakt med kalven

Bonden er oppteken av dyrevelferd. Kalvane skal ha kontakt med kua i egne bingar vegg i vegg med kyrne langs eine langsida i fjøset. Her skal kalvane bu i halmseng fram til dei er sju månadar gamle. Då blir dei flytte over til rekrutteringsbingane som er plassert langs andre langsida. ►

– Med dette opplegget får kyrne god kontakt med kalvane sine over grindane, seier han.

Fjøset er tilpassa den mindre jerseyrasen. Her er det plass til 16 kyr pluss fullt påsett. Med 40.000 i kvote har fjøset kapasitet til å produsera livdyr for sal i tillegg. Planen er å bruke kjønnsseparert sæd for å få maksimalt med kvigekalvar.

– Eg kan også ha nokre få ammedyr av ein liten rase, om det blir plass, seier han.

Betalar seg

Fjøset kostar ikkje meir enn kva det kostar å bygga eit hus, som ikkje gir ei einaste krone i inntekt, seier Leif John, når han blir spurt om finansieringa og den økonomiske biten. Bonden reknar at eigeninnsatsen er verd ein million kroner. Han hadde også med seg litt oppsparte midlar inn i byggeprosjektet.

– Å velje driftsbygning i tre løyser ut 400.000 kroner i ekstra tilskot hjå Innovasjon Norge, argumenterer han vidare.

– Greier du å betala renter og avdrag med inntektene frå fjøset?

– Ja. Eg hadde ikkje fått tilskot til prosjektet utan ein driftsplan som går i pluss.

Med jerseykua i botn og eit spesielt driftsopplegg med mellom anna god utnytting av beite og lågt kraftfôrforbruk, synar rekneskapen eit dekningsbidrag på 50.000 kroner per årsku, inkludert tilskot.

– Fjøset skal betala seg sjølv. Nå kan eg gå på jobb i tillegg om eg har lyst. Hadde eg bygd nytt til det doble, åtte millionar kroner, måtte eg gått på arbeid utanom for å finansiere fjøset anten eg ville eller ikkje. Leif John meiner ein må vera knallhard med seg sjølv i byggeprosessen og halda seg til budsjettet til punkt og prikke.

– I mitt tilfelle betydde det mellom anna at eg måtte ut i marknaden og leita etter ein brukt kraftfôrtank i staden for å kjøpa ny.

Mjølking: Her er verken mjølkegrav eller –robot. Kyrne går lause i fjøset, men blir stengde på bås når dei skal mjølkast.

Svidd: Utvendig plank er svidd med open flamme i fire omgangar for å gjera materialen motstandsdyktig mot vêr og vind. Behandlinga gir også ein spesiell finish på overflata. Elin og Leif John har vore opptekne av mange detaljar for at fjøset skal ta seg fint ut.

Rimeleg med tre

Utgiftene til tømmer til fjøset til Leif John enda på 1,6 millionar kroner.

– Bygg i tre er rimelegare enn tradisjonelle landbruksbygg, og gjer det også lettare å leggje ned stor eigeninnsats i prosjekta, seier Rune Skjørestad i Riska Sagbruk.

Han meiner at også innreiing i tre er rimelegare enn innreiing i stål. Materialprisane har vore eit heitt tema siste året grunna heftig prisauke. Råtømmerprisane har ikkje i like

stor grad blitt påverka av prisauken, i følgje Skjørestad. Han anslår at bygningen til Leif John ikkje hadde blitt meir enn ti til tjue prosent dyrare med dagens pris på råtømmer.

Fullt mogleg

Kjell Vold har arbeidd med bygg og i-mek i landbruksbransjen sidan midt på 1970-talet. Han meiner bygningen til Leif John illustrerer at det er mogleg å få ned byggekostnadane og dermed gjera det mogleg for bønder med mindre driftsomsfang å byggje nytt til lausdrift.

Rettleiar for klimasmarte landbruksbygg

Alle bygningane på ein gard påverkar i stor grad den totale klimarekneskapen, og gjer produksjonen på garden og produkta derifrå meir eller mindre klimavennlege.

Dirk Koblmann, tredrivar i Vestland, har delteteke i arbeidet med rettleiaren.

Dette kan i framtida bli eit viktig kjøpsargument for den medvitne kunden av norsk mat. Samstundes er bonden alltid oppteken av å levere garden vidare til neste generasjon i betre stand enn før. Slik har det vore gjennom heile landbrukshistoria.

Rettleiaren er laga for gardbrukarar som planlegg rehabilitering eller nybygg av driftsbygningar på garden. Rådgjevarar, entreprenørar og leverandørar av trebaserte løysingar kan også ha nytte av han. Fokuset er retta mot val av byggematerialar, særleg trevirke.

Også eit knippe leverandørar av landbruksbygg vert nemnt i rettleiaren, anten direkte på nettsida eller på Trefokus si side med døme på ulike bygg. Her har medlemsverksemdene i Norsk Bygdesagforening ei god moglegheit til å profilere seg og sine tilbod på landbruksbygg. Vi trur at fleire bønder ønskjer å komme i kontakt med lokale aktørar når dei skal fornye bygningar på garden. Kortreist material er eit klimasmart val – bra for bonden og trearbeidande verksemd.

Tømmerfjøs på Hammer gård i Levanger. På loftet er det bygd leilighet for utleige via Airbnb, med utsikt til sauefjosen den eine vegen og panoramautsikt til Hammervannet den andre vegen.

Sauefjøs i heiltrelement, Rauland, Telemark. Godt inneklima og kort byggetid på grunn av elementmontasje.

På Dirdalstraen gard i Rogaland har eigaren Tore Hommeland sjølv bygd innreiinga i eikekjerneved. Riska Sagbruk har levert laftebyggesett i heiltre lerk.

I dei siste åra har ei spesiell tilskotsordning hjå Innovasjon Norge bidrege til ei markant auke i bygginga av trefjøs. Inntil 400 000 kr i støtte er ikkje å forakte når avgjersler om val av byggematerialar skal takast på gardane. Denne ordninga går ut året, men vi håper på at vi også i framtida vil finne tilsvarende støtte.

Skal tre vurderast som byggemateriale er det avgjerande at samarbeidet mellom bonde, leverandør og rådgjevar er så tett som mogleg. Rådgjevarane må ha kunnskap om kva dei regionale leverandørane har å by på. Det du ikkje kjenner til, kan du ikkje anbefale heller. Her må vi bli flinkare til å bygge nettverk. Kanskje rettleiaren kan bidra til dette. Gode regionale døme på utførte bygg vert til slagkraftige attestar for nye kundar. Flotte og funksjonelle bygg i tre verkar smittande på nabobønder.

Statsforvaltarane i Vestland og Møre og Romsdal og Trefokus AS har utarbeidd denne rettleiaren for klimasmarte landbruksbygg, særleg med vekt på utstrekt bruk av trevirke. Vi håpar at han vil inspirere og hjelpe gardseigarar i gang med planlegging og gjennomføring av byggeprosjekta, både ved rehabilitering og nybygg.

På sida til Trefokus AS er det også tilgjengeleg ei god samling av landbruksbygg for ulike føremål, storleikar og byggeteknikkar. Dei har alle utstrekt bruk av trevirke i konstruksjonen.

Rettleiaren er ein del av bondeboka.no og du finn han her: www.bondeboka.no/landbruksbygg

Om du ønskjer å komme i kontakt med redaksjonen for nettsida, så send gjerne ei melding til: fm-hodkt@statsforvalteren.no

Stryn, Vestland: Sauefjøs i slepplaft av furu kjerneved frå Riska Sagbruk. Taket levert av Frøholm Sag i naturleg tørka lokal gran.

Trefjøs bygt i heiltre massivtrelement på Hansbruket i Gloppen, Vestland med 35 liggebåsar for kyr. Fjosen har naturleg ventilasjon med luftegardiner med automatisk styring.

Kyr med Norges beste utsikt på Halså, Møre og Romsdal. Fjosen er bygd med heiltreveggar i laft av lokalt tømmer og lokale leverandørar og har naturleg lufting, mange vindu og godt med dagslys.

Rennebu Sag og Trekultur AS

Sveinung Kosberg har vakse opp med sagbruk, då far hans hadde sagbruk heime på garden. Der hadde det vore sagbruk i 4 generasjonar, kan Sveinung fortelje. Far til Sveinung dreiv sagbruket som tilleggsnæring på bruket og Sveinung fekk tidleg interesse for sag og trelast. I ein alder av 10 år hadde han fått kutta fingrar, men fekk likevel ikkje skrekken.

Her har Rennebu Sag og Trekultur AS levert kledning i brentbørstet malmfuru.

Som ungdom tok Sveinung fagbrev som sveisar i 1998 ved Aker Stord, og deretter jobba han på anlegg i 5 år før han vende tilbake til Rennebu.

I 2003 starta han enkeltmannsforetak og dreiv då med mobilsag. Hovudproduktet var leigeskjæring i tillegg til at han skar villmarkspanel og laftetømmer for sal. Leigeskjæringa dreiv han med i lokalområdet Rennebu og midtre Gauldal. Etterspørselen vart imidlertid for liten, så Sveinung bestemte seg for etablere sagbruk. Han kjøpte industritomt i 2005 og gjorde om enkeltmannsforetaket til aksjeselskap i 2007, med namnet Rennebu Sag og Trekultur AS. På tomta sto eit nedlagt, men intakt sagbruk som han dreiv eit par år før saga vart bytta ut. På denne tida vart det for det meste

Waco 1000 høvelmaskin med innmater.

produsert leveransar til Riksantikvar og bygningsvern, levert over heile Norge. Kundane var mellom anna Maihaugen, Geitbåtmuseet og Rørosmuseum.

I 2008 vart det kjøpt ei brukt Kara Master med tanke på å satse vidare på restaureringsmaterial og spesialleveransar. Dreiv på den tid med 2-3 tilsette. Høvelmaskin vart innkjøpt rundt 2009 av typen Kupfermühle - ein tysk bjelkehøvel berekna på høvling av limtrebjelkar. Han høvla ein del grov firkant av typen 8' x 8'. Høvelen var lite eigna til anna bruk, så det varte ikkje lenge før det vart investert i ein 5 spindla Weinig høvel - av typen Unimat 23. Tørrkløyve vart også kjøpt rundt 2010.

Sagbruket vart etter ei tid solgt ettersom Sveinung fekk helseproblem som gjorde det vanskeleg å vere sagfører. Dette stoppa imidlertid ikkje Sveinung, som satsa vidare på vidareforedling av kledning og spesialprofilar. I 2015 vart det bygd heilt nytt høvleri på ca. 200 m², plassert på same tomte

som sagbruket. På høvleriet er det også automatisert pakkemaskin.

I 2019 var produksjonen blitt så stor at det var behov for høvel med større kapasitet og fleksibilitet. Ein Waco 1000 med 7 spindla vart innkjøpt. Produkta hadde endra seg og den nye høvelen var meir fleksibel, spesielt for gamle profilar som blir kopierte.

Allereie i 2011 starta Rennebu Sag og Trekultur AS å eksperimentere med brent kledning. Bakgrunnen for dette var at ein arkitekt spurde etter produktet. Sveinung bygde eiga maskin for brent kledning, og har sidan den gongen bygd om og fornya denne fleire gonger. «Dette er eit produkt som vi framleis produserer, og vi har bygd ny produksjonslinje som vart teken i bruk hausten 2021», fortel Sveinung.

Dei har bygd det aller meste sjølv, og linja er så automatisert at 1 person lett kan betene den. I same produksjonslinja er det også lagt opp til Jernvitrolbehandling eller

Gullenget bandkløyve som Jøran Forren opererer.

beising. Jernvitrolbehandling er ei overflatebehandling som gjer trekvit kledning grå, visuelt ser den ut som naturleg gråna kledning. Sveinung opplever stor etterspørsel etter kledning som er Jernvitrolbehandla, og nemner spesielt ein leveranse i 2021 på 50.000 lm med 18 x 148 mm.

Brent kledning er etterspurt, og Rennebu Sag og Trekultur AS signerte nyleg ei kontrakt på 1,8 millionar kroner for ein leveranse til ein kunde i Lofoten. Det er sjølvsagt få av så store kundar, og for å balansere litt nemner Sveinung ein nyleg leveranse på 8m2 brent kledning til Voss!

Rennebu Sag og Trekultur kjøper trelast frå Moelven Løten, og er godt fornøgd med leveransane. I løpet av den kritiske perioden i fjor då trelastlagra var tomme, opplevde dei kun 3 dagar utan råstoff.

«I tillegg til Moelven samarbeider vi med fleire av medlemmane

i Norsk Bygdesagforening, blant anna Løten Bygdesag AS og Sunnset Sag AS. Vi kjøper plank frå dei som vi høvlar og overflatebehandlar. Elles samarbeider vi på spesialdimensjonar - spesielle profiler - som vi produserer ein god del av på vårt høvleri», seier Sveinung. Sveinung oppmodar medlemmane i foreninga om å samarbeide når ein ikkje kan levere sjølv, og på den måten bygge opp andre små og mellomstore bedrifter innan same bransje.

Nyleg har bedrifta oppført eit 90 m2 stort bygg som rommar kontor, matrom, møterom og toalett. Dette blir ei god standardheving.

I 2022 er det planar om å bygge eit nytt bygg på 500 m2. Her blir det lager og større produksjonshall.

I dag har Rennebu Sag og Trekultur AS 4 tilsette, og Sveinung har ikkje tenkt å utvide arbeidsstokken i tida framover.

«Vi er stadig i utvikling og marknaden kan endre seg raskt, slik vi har sett dei siste to åra. Vi som er små og mellomstore bedrifter har eit stort konkurransefortrinn gjennom å vere fleksible og kan legge om produksjonen på kort tid. Så får vi sjå etter kvart korleis bedrifta vil utvikle seg, men no må vi bli ferdig med dei prosjekta vi har sett i gang», seier Sveinung.

Kjøpt brukt

Alt av maskiner og utstyr er kjøpt brukt, bortsett frå ein ny hjullastar i 2021. Bedrifta får tak i brukt utstyr gjennom nettverket dei har i bransjen, og same nettverket blir brukt når dei sjølve har noko for sal.

Rekruttering

Rennebu Sag og Trekultur har hatt eit godt samarbeid med NAV på arbeidskraft. Mange dyktige ungdommar har vore i bedrifta som har vore godt nøgd med opplegget. Sveinung har erfart at ingen av ungdomane har høyrte om trelastfaget før dei kjem. «Det er eit stor utfordring for bransjen at vi ikkje blir nemnt av rådgjevarane i den vidaregåande skulen. Dette må vi få gjort noko med», seier ein engasjert Sveinung.

Nytte av Bygdesagforeninga

Rennebu Sag og Trekultur AS har vore medlem i foreninga i mange år. Dei har hatt god nytte av medlemskapet, spesielt med kurs og å få eit godt fagleg nettverk.

«Vi hadde nyleg ein deltakar på sorteringskurset som vart arrangert her på Rennebu i midten av februar, og han var svært godt nøgd med opplegg og læringsutbytte», avsluttar Sveinung Kosberg

Stor etterspørsel etter kurs i «Sortering av konstruksjonsvirke»

Med auke i trelastprisane har behovet for kompetanse innan sortering av konstruksjonsvirke auka. Mange bygdesager ønskjer no å produsere standard konstruksjonsvirke og stemple eigne materialar.

Våre kurs i sortering er bygd opp med ein teoretisk del og ein praktisk del. Vi brukar standarden NS- Insta 142 (Reglar for visuell sortering av konstruksjonsvirke). Kurset er meint å gje deltakarane eit godt grunnlag for å kunne sortere trelast innanfor dei ulike styrkeklassane.

Kursgjennomføring hittil i år:

Dei to første kursa i 2022 er allereie gjennomført:

På Rennebu 15. og 16. februar var kurset fullteikna før fristen gjekk ut, og vi måtte avvise fleire. Vi har sett ei grense på maksimalt 15 deltakarar på denne typen kurs. Størrelsen på gruppa er avgjerande for læringsutbyttet, så alle skal kunne sjå detaljane under praktisk sortering.

Fleirtalet av kursdeltakarane var frå Trøndelag, men også Møre og Romsdal og Vestland fylke var representert.

Frå kurset på Rennebu 15. og 16. februar. Instruktør Trond Kalstad og 15 interesserte deltakarar studerer ulike virkeskvalitetar.

På Løten 7. og 8. mars deltok 10 deltakarar. Majoriteten av desse var naturleg nok frå Innlandet, men også med deltakarar frå både Viken og Rogaland. Trond Kalstad var instruktør og kursleiar på begge kursa, og vi får gode tilbakemeldingar på hans pedagogiske evne og praktiske innsikt.

Vi inviterer no til 2 nye kurs i «Sortering av konstruksjonsvirke»

28. - 29. mars i Mosjøen. Påmeldingsfrist 20. mars

Kurset blir arrangert på Mosjøen videregående skole, avd. Marka (adr. Honggardsvegen 33) som har skogbrukslinje og eige sagbruk. Teoridelen foregår her på skulen med servering frå kantina.

Anbefalt overnatting:

Mosjøen Hotell, Vollanvegen 35, 8663 Mosjøen, tlf. 97151500, e-post: post@mosjoenhotell.no

Du bestiller sjølv overnatting og betalar for mat på skulen. Norsk Bygdesagforening fakturerer for kursavgift i etterkant av kurset. Kursavgift: kr. 3.000 for medlemmar og kr. 4.000 for ikkje-medlemmar. Du kan melde deg inn som medlem i forkant av kurset om du ønskjer det.

3. - 4. mai på Sundebru i Agder. Påmeldingsfrist 25. april.

Kurset er delt i ein teoridel som vil bli gjennomført på Hotell Heimat Brokelandsheia (Brokelandsvegen 6) og ein praksisdel som blir gjennomført på Gryting Trelast AS, Grytingvegen 222. Det er ca 7-8 min. mellom desse stadane.

Første dag blir det teori og andre dag blir det praksis på sagbruket.

Du bestiller sjølv overnatting på Heimat Brokelandsheia kafe og veikro ved å ringe 37 15 70 00 om du treng det. Deltakarane betalar også sjølve for servering av lunsj direkte på hotellet.

Den andre dagen blir vi på Gryting Trelast AS og sorterer plank. Her får de servert enkel lunsj på sagtomta.

Pris på dette kurset er kr. 3000 for medlemmar og kr. 4000 for ikkje medlemmar. Du kan melde deg inn som medlem i forkant av kurset om du ønskjer det. Kursavgifta blir fakturert i etterkant av kurset.

Gjeld begge kurs:

Invitasjon til kursa er sendt på e-post til medlemmane og publisert på Facebook og nettside.

Inkludert i kursprisane er kursmaterieill (Heftet NS-Insta- 142) Ta med tommestokk til kursa og husk godt med kle og gode sko!

Påmelding ved å sende e-post til: admin@sag.no eller ring 918 86113. Ta kontakt med administrasjonen om du har spørsmål om kursa.

Vi selger Slidetec-sager

Arild Stensrud
Vensvangvegen 332,
2338 Espå
Mobil: 917 57 075
post@arildstensrud.no

Velkommen til konferansen **LANDBRUKSBYGG I TRE**

Bårdshaug Herregård, Orkanger 25. mars

Program

- Kl. 09.45 Registrering og kaffi
- Kl. 10.00 Velkommen til konferansen, *Ivar Grøndahl, leder Norsk Bygdesagforening*
- Kl. 10.10 Tre er i vinden - hva tenker bøndene? *Petter Harald Kimo, Trøndelag Bondelag*
- Kl. 10.30 Finansiering og nye støtteordninger til landbruksbygg i tre
Torill Margrete Mevik, finansieringsrådgiver, Innovasjon Norge
- Kl. 10.50 Klimasmarte bygg - fordeler og utfordringer ved bruk av tre i landbruksbygg
Per Olav Skjølberg, fagkoordinator landbruksbygg, Norsk Landbruksrådgiving
- Kl. 11.10 Hvilke kriterier skal tas hensyn til ved bygging av landbruksbygg?
Dirk Kohlmann, tredriver i Vestland
- Kl. 11.30 Ved god planlegging og riktige valg kan bygging av bærekraftige landbruksbygg i tre gi en betydelig reduksjon av landbruksnæringens negative miljøpåvikninger
Magne Løfaldli, prosjektleder bygg, WoodWorks!
- Kl. 12.00 Lunsj
- Kl. 13.00 «Mitt fjøs», *Ottar Staberg, skogeigar, sagbrukar og bonde*
- Kl. 13.20 Presentasjon av fire ulike prosjekt/leverandører av landbruksbygg i tre
- Voss Sag og Tradisjonsbygg AS - prosessen med bygging av saghus på 1600m²
  - Woodcon AS - leverandør av landbruksbygg i massivtre
  - Gardsbygg AS - leverandør av landbruksbygg
  - Løten Bygdesag AS - leverandør av landbruksbygg i slepplaft
- Kl. 14.50 På med ytterkle og sette oss i buss. Enkel servering undervegs
- Kl. 15.15 Ammekufjøs i slepplaft, vi besøker Roger Andersen, Fannrem, veterinær og bonde
- Kl. 16.30 Vi er tilbake på Bårdshaug Herregård
- Kl. 18.00 Avreise til Damphuset for middag og faglige innslag
- Kl. 18.30 Visningsfilm om skog- og treindustrien i Orkanger v/Knut Even Vormdal, Orkanger Aktivum
- Kl. 19.00 Middag på Damphuset - Vi får presentert historien til Strandheim Bruk

Påmelding: Innan 18. mars til admin@sag.no eller ring 918 86 113

Priser: Fagprogram: 1200,- Kulturmiddag: 700,- (fakturert i etterkant av arrangementet)

Program for årsmøtedagen

Laurdag 26.mars

- Kl. 09.00 Bygdesagene inn mot det grønne skiftet, sett i lys av Orkanger
v/Jon Arild Sletvold, tredriver i Trøndelag og bedriftsrådgiver Thams Innovasjon.
- Kl. 09.30 Årsmøte startar - Ordinære årsmøtesaker
- Kl. 10.45 Kaffi og beinstrekk
- Kl. 11.00 Årsmøtet fortsetter
- Kl. 11.30 Presentasjon av våre utstyrsleverandører
- Kl. 12.30 Lunsj
- Kl. 13.30 Ekskursjon
- Gangbruer i tre i Orklaparken
  - Trehusbebyggelsen på Nerøra- et restaureringsprosjekt
  - Thampaviljongen – paviljongen som var produsert til verdensutstillingen i Chicago i 1893, men som no er komt tilbake til Orkanger.
- Kl. 16.30 Tilbake på Bårdshaug Herregård - Kaffi og bakst
- Kl. 18.00 Aperitiff og vi får høyre historia om Bårdshaug Herregård
- Kl. 19.00 Årsmøtemiddag

Påmelding til årsmøtehelg

Namn: _____

Adresse: _____

Postnr. _____ Poststad: _____

E-post: _____

Telefon: _____

Deltek heile arrangementet:

I enkeltrom kr. 5.325 I dobbeltrom kr. 4.575 pr. pers.

Deler rom med: _____

Deltek konferanse fredag inkl. kulturmiddag: 1900 kr.

Deltek konferanse fredag u/middag: 1200 kr.

Deltek laurdag inkl. festmiddag: 1825 kr.

Deltek laurdag u/middag: 1100 kr.

Overnatting og frukost torsdag- fredag kr. 1.050 enkeltrom

Kr. 1.350 dobbeltrom (2 pers.)

Balanse og resultat Norsk Bygdesagforening

Balanse			
	Noter	31.12. 2021	31.12. 2020
EIENDELER			
A Anleggsmidler			
I 4			
4		8 872	14 786
		8 872	14 786
B Omløpsmidler			
I		5 900	5 900
II 1		280 161	84 571
2			
3		109 552	1 344
4			
III 5			
IV		427 751	581 195
		823 364	673 010
		832 236	687 796
EGENKAPITAL OG GJELD			
C Egenkapital			
I 1		49 893	49 893
II 2		592 452	510 197
		642 344	560 090
D Gjeld			
I 2			
II 4			
III 3			
4		44 203	11 839
6		71 086	64 929
7		0	0
8		74 603	50 937
		189 892	127 706
		189 892	127 706
		832 236	687 796

Resultatregnskap			
	Noter	31.12. 2021	31.12. 2020
1		1 155 954	1 032 093
2			
		1 155 954	1 032 093
4		0	0
5		528 871	552 417
6		0	0
8		545 834	265 882
		1 074 705	818 300
9		81 249	213 793
14		0	0
15		1 005	1 236
20			
21			
22		82 254	215 029
23			
28		82 254	215 029
Overføringer			
Til utbytte			
Til annen egenkapital		82 254	215 029
Sum overføringer		82 254	215 029

OBS Prisstigning frå 23/12 – 21 (4-10%)

Alpi er den optimale proffsaga: pris, kapasitet og kvalitet.

Med max diameter 90cm og 80mm sagblad er den vår rimelegaste sag med pris frå ca. kr 500 000, + mva.

Me kan levere sager som handterar stokkar opptil 1,6m diameter.

Som du sikkert har sett og høyrte, aukar materialprisane kraftig!!!

Det gjev moglegheiter til deg som har ein tanke om å investere i ein arbeidsplass.

Har du skog? Kan du hogge og sage material for salg! Det er for tida veldig gode prisar.

Om du ikkje har skog, men ynskjer å drive med sag er leigesaging meit aktuelt en nokon gong.

Det er sjølvsagt viktig at du kjøper ei sag som har god kapasitet og som kan gi eit perfekt resultat. Det finns fleire bra produsentar på markedet, men me meiner, Serra er ein av dei beste :-)

Har for tida laaang leveringstid, så skal du rekke neste års sesong så er det ingen tid å miste.

Me har solgt og brukt desse sagene i eige sagbruk sidan 1998 og har gode referansar.

Denne kunnskapen gjer at me kan dele våre erfaringar med deg og dine planer.

Ring eller kom innom for ein uforpliktande demonstrasjon/sagprat

Serranorge@gmail.com

Arild Øygarden mobil 400 62 351

Sjå også vår heimeside www.serranorge.no

Wood-Mizer®

Klar for sagesong?

Bestill sagblad nå

også for ikke-Wood-Mizer sager

Test vår Slipe service

Vi sliper den første boksen (maks. 10 blader) til halve prisen

Sliping og Viggning **37,50** per blad

75,- per blad

pris fra **210,-** per blad

Wood-Mizer Norge: Tor Bakken-Flaathe AS • Løkenvegen 5 • 2034 Holter • 63 87 49 89 • post@woodmizer.no

TREseminaret 2022
Dovre, 25.april—1.mai

- Fageminar: Nytt skogbruk!
- Barnas TREseminar
- Kveldsforedrag
- Nettverksbygging

Kurstilbod 2022:

- Smiing
- Tredreing
- Tørrmuring
- Klassisk møbelsnekring
- Fletting av aktarkorg

TREseminaret er eit samarbeid mellom Hjerleid skole og handverksenter, Norges Husflidslag og Studieforbundet kultur og tradisjon.

For meir informasjon post@hjerleid.no
Tlf. 932 81 930
Påmeldingsfrist 25.mars

Sjå heile kursprogrammet på www.treseminaret.no

JKF

Filteranlegg for

- Trestøv, spon og flis
- Papirstøv
- Betongstøv
- Sveiseavsug
- Aluminiumstøv
- Sandblåsing
- Melstøv

Vi prosjekterer, leverer utstyr og monterer anlegget.

P. Blakstad as
tlf: (047) 73 95 79 60
e-post: firmapost@p-blakstad.no
www.p-blakstad.no

Annonser

www.sag.no

Vårt fokus - foredling av tre

Rørsystem for støv-, spon- og flisavsug

Galvaniserte lasersveide rør

Platetykkelse 0,6-1,0 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Senzimorforsinkede stålør for høyvakuumlegg

Platetykkelse 1,25-1,5 mm
Skjøtes med rørkoblinger.
Kan også leveres i rusfritt.

Lasersveide svartplaterør

Platetykkelse 2 og 3 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Rustfrie lasersveide rør

Platetykkelse 0,7-1,5 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Vi leverer utstyr for håndtering av støv, spon og flis i avsugsanlegg.
Kvalitet rett igjennom til riktig pris!

www.scandmiljo.no

SCAND

Industrimiljø

Scand Industrimiljø AS, Pb 159 Nordstrand, 1112 Oslo, Tlf: 22 76 95 80, Fax: 22 76 95 81
e-mail: post@scandmiljo.no

LEDENDE
TEKNOLOGI
OG HØY
DRIFTS-
SIKKERHET

Fra
kr 352.000,-*

PROFIMAT 30 / 50

*gjelder Profimat 30, eks.mva

NOEN TEKNISKE DATA:

Data/maskin	Profimat 30	Profimat 50
Matehastighet m/min	6 - 15	5 - 30
Arbeidsbredde mm	13 - 230	20 - 230
Arbeidshøyde mm	8 - 120	10 - 160
Antall spindler	4 eller 5	5 eller 6
Memory- styrt over og venstre sidespindel	Opsjon	Opsjon

Se YouTube ved å skanne QR koden

WWW.FALKENBERG.NO

A. FALKENBERG EFTF. AS.
BILLINGSTADSLETTA 30, 1396 BILLINGSTAD,
INFO@FALKENBERG.NO

RING OSS I DAG
970 40 808

MEBOR®

Kappsag fra Mebor, kan ta bredder på opp til 85 cm og 200 mm tykkelse!
Inklusiv 3,0 m ruller inn og ut!

For mer informasjon kontakt:
Mebor Norge AS tlf. 995 46567.

Bandsag fra Trak-Met

Velkommen
til Vinje

Skogbruksutstyr tilbyr bandsagbruk fra Trak-Met, som er en av Polens største produsenter av sag og vedmaskiner velkjent for en kraftig konstruksjon, og med komponenter fra anerkjente europeiske leverandører.

Bandsagmodellene begynner på helt enkle utgaver med 35 mm bandbredde, 70 cm stokkediameter, manuell høydejustering og fremdrift, til de største modellene, med 60 mm bandbredde, 120 cm stokkediameter, datastilleverk, hydraulikk og automatisk håndtering av ferdige produkt.

Se nettside eller facebookside for utfyllende informasjon

Tlf. 905 75 240

E-post:

skogbruksutstyr@outlook.com

www.skogbruksutstyr.no

SKOGBRUKSUTSTYR

Bygger du med tre?

I fagtidsskriftet Byggmesteren får du siste nytt om nybygg og tradisjons- håndverk.

Gode abonnementstilbud på byggmesteren.as/abonnement

Materialflyt av treprodukter i Norge 1961-2019, ny rapport frå NIBIO

Skogen i Norge har et årlig netto opptak av CO₂ tilsvarende nær halvparten av de nasjonale menneskeskapte utslippene.

Skogens bidrag i klimasammenheng kan økes gjennom økt opptak av CO₂ i skog, men også ved økt lagring av karbon i treprodukter. Treproduktene (harvested wood products – HWP) som årlig rapporteres i Norges klimagassregnskap (National Inventory Report - NIR) for arealbrukssektoren (Land Use, Land-Use Change and Forestry - LULUCF) inkluderer trelast, trebaserte plater og papir- og kartongprodukter.

Skogens årlige netto opptak av CO₂ utgjorde i 2019 23,6 millioner tonn CO₂ ekvivalenter. Årlig tilførsel samme år til lagring i treprodukter utgjorde 2% av dette (449 kt CO₂). Totallageret av karbon i treprodukter i Norge i 2019 tilsvarer 109,1 millioner tonn CO₂.

Lagring av karbon i treprodukter er et av virkemidlene for at Norge skal oppfylle sine klimamål under Parisavtalen. Med andre ord, en økning i årlig lagring av karbon i treprodukter vil bidra til å oppfylle Norges forpliktelser.

Økt bruk av tre vil også kunne bidra til å redusere utslipp i andre sektorer gjennom at treprodukter kan erstatte materialer med høyere klimagasspåvirkning (substitusjon). Økt bruk av tre vil gjenspeiles i klimagassregnskapet

for treprodukter, men den fulle effekten av substitusjonen vil ikke gjenspeiles i dette regnskapet. Målet med rapporten er å kvantifisere hvor stor andel av årlig hogst som rapporteres inn i treprodukter i Norges klimagassregnskap fra 1961 og fram til i dag. Økt forståelse av hvordan verdikjedens utnyttelse gjenspeiles i klimagassregnskapet er en nødvendig forutsetning for å bidra til økt fremtidig lagring av karbon i treprodukter.

Hovedresultater (utdrag)

- Andelen av årlig hogst som kan rapporteres inn i treprodukter i klimagassregnskapet har de siste årene ligget på rundt 40%, mens på 90-tallet lå andelen av treprodukter på rundt 80% av årlig hogst. Årsaken er reduksjon i produksjon av papir- og kartongprodukter, noe som igjen har ført til økt eksport av tømmer, spesielt massevirke, som ikke rapporteres.
- Trelast utgjorde i 2019 52% av det totale produksjonsvolumet av rapporterte treprodukter, mens trelast samme år bidro med lagring av karbon tilsvarende 490 kt CO₂ i klimagassregnskapet. De siste ti årene har det vært en økning i både produksjon ekskl. eksport og eksporten av trelast. Produksjon ekskl. eksport var i 2019 på 1 935 312 m³ (1 625 kt CO₂), eksporten 718 688 m³ (603 kt CO₂) mens importen (som ikke har en direkte innflytelse på Norges klimagassregnskap) har holdt seg stabil de siste ti årene på rundt 1 million m³.

Du kan lese heile rapporten på: <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2875295>

Elementer på Kvam

LSE Byggesystemer skal produsere elementer og precut i det tidligere Forestia-anlegget på Kvam i Gudbrandsdalen.

Ifølge en pressemelding fra E.A. Smith skal fabrikken produsere bygningselementer og konstruksjonspakker til både hytter, eneboliger og større bygningsprosjekter via de store landsdekkende entreprenørene.

– Bærekraftige lokalsamfunn er et av våre samfunnsoppdrag. Mye av denne typen produksjon gjøres i Baltikum og kjøres deretter tusenvis av kilometer til Norge. Vi mener vi kan produsere konkurransedyktig kvalitet her hjemme langt mer miljøvennlig, sier eiendomsdirektør Bjørn Arve Haugen.

– Ved full produksjon regner vi med å være mellom 20 og 25 personer ved fabrikken, sier direktør Roy Erik Reme i LSE Byggesystemer.

Det gamle Forestia-anlegget i Gudbrandsdalen blir element- og precutfabrikk.

Kjelde: www.trenytt.no

Bergene Holm utvikler fasadesystem i tre spesialutviklet for å motstå brann

Bergene Holm AS har over de siste tre årene utviklet et fasadesystem i tre som skal motstå brann i fleretasjesbygg. Utviklingen har resultert i en patentsøkt, spesialutviklet kledning med opphengssystem som skal hindre brannspredning utvendig og i luftespalt.

Kjelde: www.bygg.no

-Bra at også ny kommunalminister engasjerer seg i royalsaken

Forrige regjering endret regelverket og gjorde det mulig å finne løsninger for bygg under oppføring med royalkledning. Ny kommunalminister Bjørn Arild Gram følger nå opp saken videre.

Kjelde: www.trindustrien.no

Prognosesenteret: Prisveksten på byggevarer knuser inflasjonen

Materialkostnadene for bolig var i desember 2021 i alt 26 prosent høyere enn i samme måned året før. – Veldig mye høyere enn den generelle prisveksten, sier makroøkonom Sara Midtgaard i Prognosesentert.

Kjelde: www.bygg.no

Hver tredje tømmerstokk sendes ut av landet

Rekordhøye priser og rekordhøy tømmerhogst. 2021 ble et godt år for skognæringa, men de jubler ikke like mye over at også eksporten nådde nye høyder.

Kjelde: www.bondebladet.no

NIBIO har fått tildelt hele åtte prosjekter innenfor EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa.

– Det er helt formidabelt, sier NIBIOs forskningsdirektør.

Status nå er at er 8 av 16 innsendte søknader er innvilget. Ytterligere to søknader står på reserveliste. Forskningsdirektør Per Stålnacke forteller at tilslagsraten er aldeles formidabel og langt over hans

villeste forventninger. Prosjektene har en samlet ramme på drøyt 3,9 millioner euro.

www.nibio.no

Landbruksbygg i tre

Klimasmarte landbruksbygg er gode investeringer på mange måter. Materialvalget er avgjørende for klimafotavtrykket i byggeprosjekter og tre er derfor et naturlig, fornybart og klimavennlig valg, ettersom tre lagrer karbon over tid, og utslipp fra trelastproduksjon er lavere enn for alle andre konstruksjonsmaterialer. Tre er faktisk landbruket sitt eget konstruksjonsmateriale når bonden kan hente trevirke rett fra egen skog. Ikke minst har vi lange tradisjoner for å bygge i tre, også helt uten å være klimasmart.

Du finn mange eksempler på landbruksbygg på www.trefokus.no

Hasås AS kjøper svenske Lundgrens Hyvleri AB

Sikrer tilgang på interiørpanel gjennom oppkjøp av svensk høvleri. Hasås har opplevd en eventyrlig vekst med sitt konsept Stjernepanel. Nå sikrer de kundene jevne og forutsigbare leveranser på innvendig panel gjennom oppkjøp av Lundgrens Hyvleri.

Fakta om Lundgrens Hyvleri AB

Svensk høvleri: 15 ansatte, Forventet omsetning 2021: cirka 215 MSEK. Produserer panel og lekter. Holder til utenfor Umeå i Nord-Sverige.

Klipp frå pressemelding frå Hasås.

Plukker opp fløterhaka – skal arrangere VM

Etter et par års opphold med koronapause skal det igjen til sommeren endelig avgjøres hvem som er best i verden i tømmerfløting.

I år skal VM i tømmerfløting avholdes på Glomma i Elverum, det er Anno Norsk Skogbruksmuseum i samarbeid med Glommen Mjøsen Skog, Skogselskapet Hedmark og Finnskogen Adventures som skal sørge for folkefest i Elverum 10 og 11 juni.

– Dette blir en happening, smiler Stein Tore Andersen, ansvarlig for festivalen og ansatt ved Skogbruksmuseet. Sammen med Nina Bogerud Caspari, også hun ansatt ved museet, Sverre Holm fra Glommen Mjøsen Skog, samt Lars Erik Rønningen fra Skogselskapet Hedmark er de klare for å lage folkefest langs Glomma i juni.

– VM i tømmerfløting ble for første gang arrangert i Osen tilbake i 2015. Da vi fikk spørsmål om å overta arrangementet fra Østerdalen Festivalforening og Osen Grenselag tenkte vi at dette passet oss bra. Tømmer ble fløtet i Glomma i drøyt 600 år, frem til 1985. Arrangement- og temamessig er dette noe som passer veldig godt for oss på museet, forklarer Andersen.

Rekrutteringsarena

På Skogbruksmuseet driver de daglig undervisning om tømmerfløtingens historie. I sommer kan altså folk se 14 lag kjempe om verdensmestertittelen, som i dag holdes av Skogfrøverket på Hamar. Det blir fart, action og spektakulære scener som skal utspille seg på Glomma. – Vi ser på dette som en ypperlig arena for å rekruttere folk til skogbruket. Det vil skje mye spennende de to dagene på Elverum, håpet er at dette skal være med å trigge unge til å velge skog, forklarer Stein Tore Andersen.

– Dette blir en arena for å vise frem det siste innen skogsdrift. De virkelig store maskinene, men også droner og det siste innen elektriske motorsager. Både voksne og barn kan få prøve å fløte tømmer selv, og ta del i konkurranser og aktiviteter på museet. Vi har laget overnattingspakker for vennegjenger og familier som kommer langveisfra, alt ligger til rette for dager fulle av opplevelser, sier Bogerud Caspari. Her kan du overnatte på hotell eller ta en «natt på museum» i en gammel tømmerkoie som de gamle fløterne.

Kjelde: www.skog.no

Glommen
Mjøsen
Skog

**KVARNSTRANDS &
STRIDSBERGS AS**
MAKE EVERYTHING SHARPER

Tlf 95 23 68 82 – www.stridsberg.no
Tlf 95 13 01 91 – www.kvarnstrands.no

Wood-Mizer
from forest to final form

Tlf: 63 87 49 89 • tbf@woodmizer.no

SCAND
Industrimiljø

www.scandmiljo.no • Tlf: 22 76 95 80

FALKENBERG
- mer enn maskiner!

A. FALKENBERG EFTF. AS MASKINFORRETNING
Billingstadsletta 30 • 1396 Billingstad
Telefon 66 77 89 00
E-post: info@falkenberg.no • www.falkenberg.no

Følg oss på:

MEBOR® Mebor Norge AS

tlf. 995 46567
eller 952 27691

Vi selger Slidetec-sager

Arild Stensrud
Vensvangvegen 332,
2338 Espå
Mobil: 917 57 075
post@arildstensrud.no

ARILD STENSRUD

INMARK A/S

Leverandør trelasttørker

www.inmark.no • Mob: 900 82 004

Skogbruksutstyr AS
Sagvegen 18, 3890 Vinje
Tlf.: 905 75 240
skogbruksutstyr@outlook.com

SKOGBRUKSUTSTYR

KARA

KARA har produsert småsagbruk siden 1918
Kallion Konepaja Oy
www.karasaw.com

Kjosnes Maskin
7580 Selbu
Tlf 915 97 357 www.k-maskin.no

Drivarbekkdalen 38
3890 Vinje
www.serranorge.no
Tlf.: 400 62 351

Forhandler for bandsager

Fossegrenda 13
7038 Trondheim
Tlf: 739 57 960
E: firmapost@p-blakstad.no

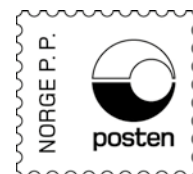
Norsk
Bygdesagforening

Bli med å verve medlemmar!

LSAB
cutting excellence

LSAB Tangen
Fossvegen 15
2337 Tangen
Tlf: 62 57 46 00
E: info@lsab.no

Returadresse:
Norsk Bygdesagforening
Tonningsgata 42
6783 Stryn.

VERKTØYLEVERANDØREN

som får jobben gjort!

DIN SAMARBEIDSPARTNER INNEN SALG OG SERVICE AV:
bånd-sirkelsagblad • høvel-fresverktøy • diamantverktøy • vindusverktøy
sliping av verktøy • teknisk besøk • faglig kompetanse • opplæring mm.

**KVARNSTRANDS &
STRIDSBERGS AS**

Stensrudvegen 1, 2335 Stange
Tlf 95 23 68 82, post@stridsberg.no
www.stridsberg.no, www.kvarnstrands.no

MAKE EVERYTHING SHARPER